

HEVES ÉS VIDÉKE

TÁRSADALMI, KÖZMŰVELŐDÉSI ÉS SZÉPIRODALMI HETILAP.

ELŐFIZETÉSI DIJ:

Egész évre 8 korona. Egyes szám ára 10 fillér.
Megjelenik minden vasárnap.

Főszerkesztő: Fintha Dezső
Felelős szerkesztő: Székely Miklós

Szerkesztőség és kiadóhivatal.

HEVESEN, a könyvnyomdában.

Kéziratok vissza nem adatnak

A magyar középosztály.

A minap egy értelmes, jómódu vállalkozóval utazván, megkérdeztem, mi a véleménye a választójogról? „Kérem, én nem foglalkozom politikával, én üzletember vagyok”, mondta s hajított egyet a kezével. — Rendben van, gondoltam, a férfi nem ért a kérdéshez s az üzleten kívül máshoz semmi kedve. Elhallgattunk. Ő az ujságba temetkezett. Én kinéztem a csunya őszi ködbe, amely lomhán nehezedett az unalmas sikágra. A fejemben azonban ott motoszkált s egész uton bántott a kis incidens. Nem, a dolog még nincs így rendben. Mégis csak meglepő, hogy ime egy jobb fajta kereskedő, aki bizonyára megsértődne, ha valaki műveletlennek nézne, semmit sem tud arról a nagy, alapvető kérdéstről, amelyen ennek az országnak sorsa megfordul. S bizonyos, hogy ilyen, vagy ehhez hasonló felelettel nem mitott volna el akkor is, ha például a sajtószabadságról, vagy a gyülekezési jogról vallott nézeteire lettem volna kíváncsi. Az a eszmény, amely hangjából kiesengett a „politika” szó megnyomásánál s a megvető kézlegyintés, amellyel rövid, de sokat jelentő mondatához pontot tett, félre nem érthető módon bizonyította a férfi rettenetes ellenszenvét és közönyét a „politika”, vagyis minden iránt, ami nem üzlet, ami a társadalmi jólétre és haladásra vonatkozik.

És ez az, ami ezt a megszokott, szinte felháborítóan tipikus esetet a diskusszióra érdemessé teszi. Az a jól ismert tény, ami ebben az esetben megnyilatkozott,

hogyan kulturális és társadalmi életünk, az ország helyzetére és jövőjére vonatkozó égető, nagy kérdések tekintetében még jobb fajta iparosaink, kereskedőink, orvosaink, mérnökeink, szóval a magyar középosztálynak még legjobb reprezentánsai is megdöbbenő közönyösséget, tájékozatlanságot, ellenszenvet tanúsítanak. — Ezekről általában még beszélni sem szeretnek. Ideges fészkelődés, kellemetlen hangulat támadt abban a pillanatban, amint valaki ilyesmire tereli a szót. De ha mégis hallatják nézeteiket az urak, türelmetlenség, elfogultság, tudatlanság ri ki minden szavukból. Látszik, hogy minden ismeretük, egész világnézetük, a kultúra s a magas társadalom minden nagy kérdéséről szerzett véleményük az iskolából hozott s a pártlapoktól meghízalt sovínizmusból, meggyökeresedett, elfogultságból és a napilapok közleményeiből ered. Humanizmusnak, elfogulatlanságnak, emberszeretetnek s az igazság keresésének, valamint önálló gondolkodásnak semmi nyoma. Egészen véve tehát a magyar középosztály kulturfoka, szellemi nivója megdöbbenően alacsony. Ezt az osztályt a mindennapi kenyérkereset gondjain kívül más alig érdekli. Innen van aztán, hogy ez az osztály azok munkáját, akik az Új Magyarország megteremtésén dolgoznak, nem érti, hidegen, közönyösen nézi.

De hát mennyire sajnálatos ez a tény, annyira természetes. Ez az osztály szinte légmentesen van elzárva a haladás eszméi elől. A progresszió légköre alig jut hozzá. Tagjai a középiskolákból kerültek ki. — Onnan hozták ki egész világfelfogásuk alapelvei, a

tudománytalanságot, a tudományos vizsgálódás és felvilágosodástól való irtózást, a történeti „hősök” és honfiak imádatát s a gazdasági társadalmi erők szerepének teljes ignorálását, a vallás és hagyomány által szentesített, osztályuralmi jog és társadalmi rendhez való ragaszkodást, a szűkebb hazafiság fogalmát s a válláserkölesöt. — Mindezek vérvé válhatnak. A belőlük kialakult világnézetükben az azonos elveket szolgáló osztályuralmi sajtó megerősíti őket. Maga a való élet pedig alátámasztja e világszemlélet uralmát lelkükben egyrészt azzal, hogy a kenyérkereset keserves munkájával kiirtja a kedvét ez osztály tagjainak minden iránt, ami nem hétköznapi s ami a létért való küzdelem gondjait újabb faradalmakkal terhelné, ha mindjárt csak egy könyv elolvasása erejéig is, másrészt és legfőként azzal, hogy lépten-nyomon arra figyelmezteti ez osztály tagjait, hogy csakis ezen a mindenektől tanított és hatóságilag jóváhagyott tanok és elvek szerint boldogulhatnak itt. Tele torokkal hirdetni a sovínizmus ígéit, letiporni mindenkit az uralkodó osztályért; ennek látható és láthatatlan fejeit kormányzatát vakon támogatni s gyűlölni mindent és mindenkit, aki mást akar: — ime ezekre tanítja a való élet a magyar középosztály tagjait. A klerikálisok pedig szervezeten és tudatosan sötétítik el látókörét. Ezzel szemben hiányzik minden más ellensúlyozó külső-belátás. Nincs folyó, amelynek révén ebbe a sötét tengerbe a felvilágosodás, a progresszió vize tisztítólag befolyhatna. Más osztálynak vannak már vezetői, tagjai, szervei, amelyek

pozitív ismeretek terjesztésével, szervezésével igyekeznek osztályuk szellemi nivóját emelni, az osztályöntudatot fejleszteni. Az agráriusok például a törvényhozáson s a vármegyéken kívül amelyeken uralkodnak, erős gazdasági s társadalmi szervekkel szolgálják osztályuk ideológiáját sajtójuk mellett. Szinte fölöslegesnek látszik itt arra a jólismert munkára rámutatni, amelyet a munkásság vezetői e tekintetben végeznek. Mindannyian tudjuk, micsoda serény, intenzív felvilágosító, oktató tanítómunka folyik a szakszervezetekben s micsoda eredményt érnek el.

A polgári középosztályt azonban senki sem törődik, legkevésbé ő maga. Itt még nyoma sincs szervezkedésnek. Nem léteznek orgánusok, amelyekben az osztály felvilágosító munkája folytatható. Hiányoznak a férfiak, akik a progresszív eszmék tömegével reudszeresen, kitartóan ébresztgetnék ez osztály mélyén alvó öntudatát.

Vegyük most még ehhez azt a függőséget, amelybe ez osztály tagjai kerülnek az állammal, vármegyével s hatóságokkal szemben üzletek, vállalatok révén s azt hisszük, pontos magyarázatát adtuk a magyar középosztály hátramaradottságának s annak, hogy miért nézi ez az osztály olyan közönyösen és tétlenül azok munkáját, akik az ő felemeléseért a demokratikus Új Magyarországot megteremtéséért dolgoznak.

Nyílt titok azonban, hogy ezt a munkát a középosztály ily állapota mellett, annak aktív részvétele nélkül elvégezni nem lehet. Demokráciát teremteni a polgárság nélkül képtelenség. A polgárság közönyén úgy török meg a progresszív válogatott harcosainak minden erőlködése, mint sziklafalon a hullám. Ellenben az osztályuralom minden machinációja pozdorjává török, a felvilágosított öntudatos polgárság kapcsa alatt. Ha tehát csakugyan, komolyan akarjuk a magyar társadalom megreformálását, haladéktalanul meg kell kezdenünk a magyar középosztály rendszeres, intenzív tanítását, felvilágosítását. Ne vár-

juk tovább, hogy ez az osztály keresse a felvilágosítás forrásait hanem vigyük be mi a haladó eszmék fényét a sötét tömegbe. S addig meg ne álljunk, amíg a magyar középosztály alárendelt helyzetének s történeti jelentőségének tudatára nem jön.

A többit aztán rábizhatjuk.
Vas Béla.

Színház.

Tegnap elnéztem a félhomályos nézőtér háttéréből, amint két előkelő idegen (amint mozdulataikból konstatáltam egyik a textil, a másik a biztosítási szakmából) belépett a nézőtérre. Az első pillanatban tisztában voltam velük és lelki motivomukkal, amely őket ide Thalia szentelt csarnokába vezette. Mulatni akartak. (Garvai nivós drámája: „Benni az erdőn” ment.) Egy téli este unalmát akarták elűzni a vándor ripacsok kezdetleges játékával. Eh ti lelki szegények, ostoba analfabéták, higgyétek el, mulatságosak az egész este, csak ti voltatok. — A publikumnak az a része, amely arra is vett időt magának, hogy a közönséget is figyelje, nagyon jól mulatott rajtuk és azon a fölényes mosolyon, amely rögvést ajkatokra fagyott, amint a kis lelkes színész gárda ambícióval eltelt lelkületüknek minden hevével kezdte ki fejleszteni a darab tragikumát. Micsoda lelki szegénységre vall ez, — értsen róla akinek érteni kell, — amikor egy ilyen lelkes, művészi ambícióval áthatott kulturmissziót teljesítő színész csoport mellett fölényes gunnyal, vagy bántó közönyt mennek el.

Kétségtelen, hogy egy vidéki trupp nem nyújthatja azt, amit egy pesti színház, de végre is ez nem zárja ki azt, hogy vidéki színészek is ne ringassák lelkünket egy-egy estén abba a hangulatba, amit a szerző a darabjával el akar érni.

Technikai és scenikai készséget színes, illuziókba ringató milliót a hevesi színház természetesen nem nyújthat abban a mérvben, amit erre tulságosan elkényeztetett igényeink reflektálnának, de viszont csak intelligens kultur emberek, akik a külsőségek fölé tudnak emelkedni és az ácsolt színpad és rongyos díszletek között mozgó, kacagó, síró színészekbe is feltudják fedezni az igazi művészetet, az minden áldozatra kész egy ilyen kis lelkes gárdáért, mint amilyen a Farkas társulata.

Nem akarunk nagyképüsködni azzal, hogy minden egyes előadást lekritizáljunk. Ennek semmi értelme sem lenne. Az összbenyomásunk az, hogy a hevesi viszonyokhoz képest egy feltétlenül hivatása magaslátán álló társulat küzködik most itt a hevesi publikum csapni való közöngével.

Nagy intelligenciájú színészek, ügyes jó hangú művésznők fakasztják esténként sírásra, kacagásra a kisszámú közönséget. A szegény direktor sorsa azonban nem ilyen változatos, ő ugyanis állandóan sír és sajnos nem alaptalanul. Tizenötödikén gázi fizetés napja lenne, a kassza pedig üres és a jövő

is olyan sivár a publikumban, semmi szándék, hogy végre észre vegye, ennek a jobb sorsra érdemes néhány színész embernek a megható küzködését.

Kérem a hevesi publikumot, utalok régi, művészet szeretetére appellálok jó szívére, karolják fel ezt a kis társaságot és meg lehetnek győződve, hogy a csekély áldozatukkal szemben igaz művészi gyönyört, lelki élvezetet kapnak.

Ujra visszatérek a tegnapi előadásra. Nem tartjuk izléses dolognak amennyiben művészetéről van szó, — amely maga dicsér — a tulzott kifejezéseket, de amit az a két ember pár Garvai drámájában tegnap produkált, az gyönyörű, kristály tiszta művészi munka volt.

Operettben, népsziműben, bohózatban, szóval minden más műfajban egy-egy ügyes trükkel, csinos toilettel, kacagtató maszkkal lehet pótolni az igazi művészetet, de egy olyan cselekményű, átlátszó tiszta és mégis drámai részleteiben megkapó, az ember lelkét lebilincselő dolgok által kifejelesztett darabban mint a Garvaié — csak az — igazi színjátszó képesség a feltétlen talentum érvényesülhet. Erkel Bélát, Molnár Jánost, Szöke Gizellát és Nádassy Micit méltóztatnék végig nézni valamelyik fővárosi színpadon, derék vándorpapjai a textil és biztosítási szakmáknak s akkor valószínűleg nem játszadozna az Önök ajkán az a bizonyos fölényt és megvetést jelző mosoly, amely ma már uraim — Önöket teszi nevetségessé.

Rabonbán.

HIREK.

Agyonnyomott gyermek. Weisman Ignáczné szolgálatában álló Priatka Flóriánné e hét csütörtökjén szoptatás közben elaludt gyermekét maga véletlenül agyonnyomta. A gyermeket felboncolták az anya ellen a járásbírósa az eljárást megindította.

Halálos végű verekedés. A Ficsór féle korcsma előtt hétfőn este verekedés támadt erről híres legényeink között, amelynek szomorú eredménye az lett, hogy Balázs János a fején ejtett sebesülések felytán kedden reggelre meghalt. Három napi nyomozás után sikerült a csendőrségnek a tetteseket elfogni, Molnár Viki Gusztáv és Antal János személyében, akik most az egri kir. ügyészségnek átaladván várják méltó büntetésüket.

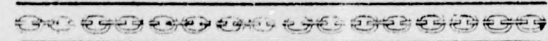
Gonozzuk rétjeinket. A római nemzetközi mezőgazdasági intézet közleményei legutóbbi számában ismerteti a karinthiai havasi legelőkön végzett műtrágyázási kísérletek eredményeit. E havasokon az istálló trágyával egyedül, vagy műtrágyával egyedül vagy a kettő keverékével trágyázva, az átlagos hektáronként 1908-éan 969kg.-ról 2730 kg.-ra, 1909-ben 1100 kg.-ról 3010 kg.-ra, 1910-ben 1759 kg.-ról 2678 kg.-ra 1911-ben 2460 kg.-ról 3530 kg.-ra, 1913-ban 1335 kg.-ról 2139 kg.-ra emelkedett, s a 12 rét közül nem egy ötszörös-hatszoros termést adott a műtrágyázás következtében s a termelt széna minőségileg is sokat javult. Most volna nálunk is annak az ideje, hogy

gazdáink rétjeiket és legelőiket keresztül-kasul megoronálják, s kálszuporfoszfáttal beszőrják, s így azok termését már a jövő évben megkészszeressék.

Halálozás. Megrendítően súlyos csapás érte Fábrián Viktor helybeli kereskedőt, Feleége szül. Adler Szeréna, — kit hosszas betegségéből már mindnyájan felgyógyultnak gondoltunk — beállott komplikációk folytán állapota hirtelen rosszabbra fordulván pár órai szenvedés után e hó 6-án elhunyt. Az élete virágában elköltözött nemeslelkű jó asszonyt jó feleséget és páratlan anyát 7-én temették el. A főbbi gyönyörű bucsuztatója után könnyezve kísérte Heves város közönsége utolsó útjára Fábrián Viktornét, kiváló mély részvétét fejezve ki ezzel a nagy fájdalomtól összetört család iránt. Halálát férjén, szülein és tesvéin kívül egyetlen árvája Fábrián Gyurika siratja.

Figyelmeztetés a postai csomagok célszerű csomagolása, helyes címzése stb. tárgyában. A karácsonyi és újévi rendkívüli csomagforgalom ideje alatt a küldeményeknek késedelem nélkül való kezelése csak úgy biztosítható, ha a közönség a csomagolásra és címzésre vonatkozó postai szabályokat betartja. Különösen szem előtt tartandó a következők: 1. Pénzt, ékszer, más tárgyakat egybe csomagolni nem szabad. 2. Ha a csomag értéke legalább 100 korona, vagy ha a csomag készpénzt, ékszer, zsebórá, arany vagy ezüst tárgyat tartalmaz, valamint abban az esetben is, ha a csomag terjedelme az 1 köbdecimétert meg nem haladja, minden egyes csomaghoz külön-külön szállítólevelet kell kiállítani. — Az ilyen csomagokat csak a kir. postahivataloknál lehet feladni; a posta ügynökségeknél csak akkor, ha az értéknylvántás az 1000 koronát meg nem haladja. — A postai gyűjtőhelyek ilyen csomagokat nem vehetnek fel. Ezeket a csomagokat a feladás alkalmával mindig a pénzeslevél felvételével megbízott postatisztviselőnek kell átadni. Ez a rendelkezés a hatóságok és a hivatalok által feladott ilyen csomagokra is kiterjed. Jegyzékkel való feladás esetén ezekről a csomagokról külön jegyzéket kell készíteni. — 3. Csomagolásra faláda, vesszőből font kosár, viaszos vagy tiszta közönséges vászon, kisebb értékű és csekélyebb súlyú tárgyaknál pedig erős csomagoló papír használandó. A vászonba vagy papírba burkolt csomagokat, göb nélkül való zsineggel többszörösen és jó szorosan kell átkötni, a zsineg keresztelési pontjain pedig pecsétviasszal lezárni. A pecsételésnél vésett (betű, monogram, címer) pecsétnyomót kell használni. — 4. A címzésnél kiváló gond fordítandó a címzett vezeték és keresztnevének vagy más megkülönböztető jelzésnek (pl. ifjabb, idősb, özvegy stb.), továbbá a címzett polgári állásának vagy foglalkozásának és lakhelyének pontos kiírására; a Budapestre és Wienbe szóló küldemények címzeteiben ezenkívül a kerület, utca, házsám, emelet és ajtószám stb. is jelendő. A rendelési hely tüzetes jelzése (várnegy) s ha ott posta nincs, az utolsó posta pontos és olvasható feljegyzése különösen szükséges. — 5. A címet magára a burkolatra kell írni, de ha ez nem lehetséges, úgy a cím fatáblácskára, bőrdarabra, vagy erős lemezpapírra irandó, melyet tartósan a csomaghoz kell kötni. A papirlapokra irt

cimeket mindig egész terjedelmében kell a burkolatra felragasztani. Felette kívánatos, hogy a feladó nevét és lakását, továbbá a címrát összes adatait feltüntető papirlap legyen magában a csomagban is elhelyezve arra az esetre, hogy ha a burkolaton levő címrát leesnek, elveszne, vagy pedig olvashatlanná válnék, a küldemény bizottsági felbontása után a jelzett papirlap alapján a csomagot mégis kézbesíteni lehessen. Kívánatos továbbá, hogy a feladó saját nevét és lakását a csomagban levő címrát felső részén is felírja — 6. A csomagok tartalmát úgy a címraton, mint a szállítólevelen szabatosan és részletesen kell jelezni. Budapestre és Wienbe szóló élelmi szereket, illetve fogyasztási adó alá eső tárgyakat (husnemű, szeszes italok stb.) tartalmazó csomagok címrataira, nemkülönben az ilyen csomaghoz tartozó szállítóleveleken a tartalom, minőség és mennyiség szerint kiirandó (pl. szalonna 2 kgr., egy pulya 3 kgr., 2 liter bor stb.) A tartalom ily részletes megjelölése a fogyasztási adó kivétele szempontjából szükséges és a gyors kézbesítést lényegesen előmozdítja. M. kir. posta és távírdai igazgatóság.

Szerkesztői üzenet.

H. Olivér. Verse jövő héten jelenik meg.

Irodámba, irnoki munkára
2 női irnok
kerestetik, azonali belépésre.

Kovacevich Sándor
mérnök, jogosított földmérő.

160 holdas birtok
e l a d ó!

Van közte 6 hold
belsőség, 3 hold
rét, 5 hold akácerdő
(1200 -ö livei).
Ára 45.000 kor.
A birtokon olesó amortizációs és bekebelezett kölesön van s így kevés pénzzel átvehető. — Közvetítőket díjazok.

Lengyel Béla
kir. posta mester

(Farkasaszó Szatmár m.)

Értesítés.

Van szerencsém t. Cimedet értesíteni, hogy a napokban Hevesre érkezem és rendeléseimet a Brieger szállodában megkezdem.

Fog-tömések aranyból, platina, arany és ezüst, amalgamból és a fog színével teljesen az nos porcellánból.

Fog-koronák, hidak vagy egész fogsorok szájpádlás nélkül aranyból, platinából vagy porcellánból.

Fog-kövek eltávolítása, fogak fehéritése és hibás fogsorok átalakítása, valamint javítása.

Rendelés: d. e 8-12-ig, d. u. 2-6-ig.

T. Cimed b. jóindulatát és pártfogását kérve, vagyok kiváló tisztelettel

Gefáll Pál.

Eladó ház Hevesen.

Dr. Barabás háza mellett 1364 -öl beltelek és ház, szabadkézből kedvezményes feltételek mellett e l a d ó. Cím a kiadóban.

Egy lakóház 2 szoba, konyha és melléképület szép kerttel január 1-ére kiadó. Kecskés Ferencz kerékgyártó.

Aj fésülést

a legújabb divat szerint háznál elvállalok.

Szives pártfogást kér
Fancsalszky

Ilonka.

MEZEI ISTVÁN fodrász terme.

Tisztelettel értesitem a n. érdemű közönséget, hogy borbély és fodrász üzletemben a háznál való kiszolgálást is elfogadom, valamint hajmunkák készítését elvállalom. — Olesó árak.

== Jó kiszolgálás. ==

HEVES.

A CIGARETTA
CSAK AKKOR JÓ,
HA A PAPIR
„R A T I O“.

Vitéz Nándor
okl. kőműves mester Heves.

Elvállal minden nemű kisebb-nagyobb új építéseket, átalakítást és javításokat is. Valamint szakértői megbízásokat, tervek és költségvetések készítését, úgy az építettő, mint kívánatra a vállalkozóknak is.

Kertész Soma
festő Hevesen

(közvetlen a piactér mellett) Dárányi-utca (sajátház).

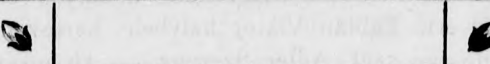
Elvállal a kor követelményeinek megfelelő, legjobb kivitelű.

Szobafestő,

mázoló, czimfestő és minden e szakba vágó munkát, minden verseny fölötti olesó árban. Továbbá bármilyen komplikált kézimunka rajzot és kézimunkákra festést (selyem stb).

Kívánatra a legújabb mintákat vidéken is bemutatja.

Hirdetéseket

legolcsóbban
: felvesz a :

kiadóhivatal.

Imakönyvek

dus választékban kaphatók
könyvnyomdaunkban.

ADLER JÓZSEF

könyvnyomdája és könyvkötészete

Könyvnyomdában, mely a modern kor igényeihez teljesen megfelelően van berendezve, izléses kivitelben, jutányos árak mellett készülnek heti és havi folyóiratok, alapszabályok, zárszámadások, egyházi, községi és egyéb hivatalos nyomtatványok, levelek, levélborítékok, számlák, levélfejek, falragaszok, bái és menyegzői meghívók, eljegyzési kártyák, étlapok, táncrendek, névjegyek, gyászlapok stb. nyomdai szakba vágó nyomtatványok.

Könyvkötészetemben elvállalok minden e szakmába vágó munkák csinos és izléses kivitelben való elkészítését, — valamint dobozokat is — hivatalos kezelési könyvek a megrendelés napján készülnek el. — Raktáron tartok **katholikus** és **református imakönyveket** papír, vászon, bőr, chagrén, párnázott borjú- és a chátbőr, imitatio és valódi esonkötésben eredeti könyvkiadói árban. Bármely kiadó által kiadott könyv beszerzését elvállalom.

Községi, körjegyző és ügyvédi nyomtatványok állandó nagy raktára.
Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

HEVES Főutca 610.

Ujdonság: látképes levelezőlapokban

nagy választék.